

DEN NORSKE KYRKJA

Midt-Telemark kyrkjelege felleråd

Midt-Telemark kommune

Bøgata 67

3800 Bø i Telemark

Deres ref.:	Vår ref.:	Vår sakshansamar.:	Arkivkode:	Dato:
	MTKF2024-13-1	Angelika Karsrud	110 Budsjett (generelt)	07.10.2024

BUDSJETT 2025 – INNSPILL FRA MIDT-TELEMARK KYRKJELEGE FELLESRÅD

Midt-Telemark kyrkjelege felleråd ønsker herved å tydeliggjøre kommunens forpliktelser ovenfor kirken lokalt og gi en beskrivelse av kirkens behov for 2025.

1. Kommunens ansvar for finansiering av Den norske kirke

Den norske kirkes lokale virksomhet er i stor grad finansiert av kommunene. Det er Stortinget som i trossamfunnslovens § 14 har bestemt at det skal være slik, og det følger en tradisjon som ble etablert med formannskapsloven av 1837.

§ 14. Finansiering av Den norske kirke

(...) Kommunen gir tilskudd til kirkens virksomhet lokalt, herunder tilskudd til bygging, vedlikehold og drift av kirkebygg. Tilskuddet skal sikre at kirkebyggene holdes i forsvarlig stand, slik at de kan benyttes til gudstjenester og kirkelige handlinger. Tilskuddet skal også sikre at soknet har tilfredsstillende bemanning ved gudstjenester og kirkelige handlinger, herunder kirketjener, klokker og organist/kantor ved hver kirke, og tilstrekkelig administrativ hjelp. Kommunens tilskudd gis etter budsjettforslag fra soknet. I budsjettforslaget skal også tilskudd til kirkelig undervisning, diakoni og kirkemusikk inngå.

Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd etter andre ledd.

Kommunen kan ta opp lån for å finansiere investeringer i kirkebygg og tilhørende varige driftsmidler. (...)

Adresse:
Kyrkjevegen 78
3800 Bø i Telemark

Tlf
35 06 10 40

E-post/Internett:
post@mtkyrkje.no
mtkyrkje.no

Bankkonto / Org.nr.:
2801 53 51227
922 753 318

2. Kommunens ansvar for utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser

I tillegg har kommunen etter gravplassloven § 3 ansvar for utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser.

§ 3. Gravplassmyndigheten og kommunens ansvar.

Gravplassmyndigheten har ansvaret for at gravplasser og bygninger på gravplasser forvaltes med orden og verdighet og i samsvar med gjeldende bestemmelser.

Utgifter til anlegg, drift og forvaltning av gravplasser utredes av kommunen. Soknet fremmer budsjettforslag for kommunen så fremt statsforvalteren ikke har fastsatt at ansvaret som lokal gravplassmyndighet etter loven skal ligge til kommunen. Etter avtale med soknet kan kommunen yte tjenester i stedet for å gi tilskudd.

Kommunen kan ta opp lån for å finansiere investeringer i gravplasser og tilhørende varige driftsmidler.

Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd har ansvar som gravplassmyndighet for alle som gravlegges, uavhengig av tros- eller livssynstilhørighet. Vi er opptatt av at alle blir møtt med verdighet, toleranse og profesjonalitet rundt en gravferd.

3. Økonomiske rammer

Den desidert største andelen av fellesrådenes utgifter finansieres med tilskudd fra kommunene, dette tilsvarer 67% av inntektsgrunnlaget. Diakonale tiltak og store deler av barn-og ungdomsarbeidet får støtte fra bispedømmerådet. Korskulen, Bø kyrkjekor og KIRKUS (Kirkelig kultursenter sør) er organisert som egne foreninger. Som egne organisasjoner bidrar de til å holde et høyt aktivitetsnivå og har anledning til å søke penger gjennom andre ordninger.

Økonomien til Midt-Telemark kyrkjelege felleråd har blitt stadig trangere. Prosentandelen av kommunens netto driftsutgifter som går til kirken har falt fra 1,2% i 2020 til 0,9% i 2023. I 2023 ligger tilsvarende Kostra-tall hos våre nabokommuner på 1,1% (Notodden), 1,4% (Nome), 1,5% (Hjartdal), 1,7% (Seljord) og 1,9% (Kviteseid).

Samtidig har vi hatt en sterk økning i strømutgifter fra 2023 og økte renteutgifter fra andre halvdel av 2024 da fastrenteavtalen for lån til driftsbygget gikk over til pt rente.

	2022	2023	økning
Energikostnader	267 356	562 445	295 089

	fastrente per 31.05.2024	prognose pt rente per 1.06.2024	økning
Lån	111 819	278 759	166 940

Vi er klar over at Midt-Telemark kommune har store økonomiske utfordringer. Samtidig mener vi at det er svært viktig at fellesrådets handlingskraft opprettholdes og at vedlikeholdsbehov imøtekommes. Økte inntekter som kommer med omfordeling av frie inntekter mellom kommunene, bør også bidra til å dekke lokalkirkens økte behov.

4. Om Midt-Telemark kyrkjelege felleråd sitt arbeid

Midt-Telemark kyrkjelege felleråd representerer Bø sokn og Sauherad og Nes sokn. Medlemstallene er stabile og ligger på rundt 66% av alle innbyggere i Midt-Telemark. Det gjennomføres om lag 120 gudstjenester, 40-50 barnedåp og 80-100 gravferder hvert år. I tillegg har vi et svært aktivt menighetsliv på hverdagene. Det er mange aktiviteter for alle aldersgrupper. Vi har i alt ni kor organisert i forskjellige alderstrinn mellom 0 og 99 år. I tillegg til mange tilbud for familier og barn har den eldre delen av befolkningen diakonale tilbud med omsorg og fellesskap helt til det siste. Prester og diakon deltar i kommunens kriseberedskap og det er flere arenaer for samskaping innen psykisk helse og integrering. Kirkens tjenester er allment tilgjengelige og gratis for alle. De offentlige midlene som tilføres arbeidet, genererer det mangedobbelte i frivillig innsats, selv om det ikke kan måles i kroner og øre.

Midt-Telemark kyrkjelege felleråd er arbeidsgiver for til sammen 14 personer fordelt på 8,9 årsverk:

Administrasjon	2,2 årsverk
Kirketjener/gravplassmedarbeider	2,7 årsverk
Organist/korleder	2,4 årsverk
Diakon	1,0 årsverk
Kirkelig undervisning	0,5 årsverk
Renhold	0,1 årsverk

5. Status kirkebygg

Midt-Telemark kyrkjelege felleråd forvalter flere nasjonale kulturskatter. Alle våre fire kirker er omfattet av bevaringsstrategi for kulturhistorisk verdifulle kirkebygg. Bevaringsstrategien har fire innsatsområder:

1. Bevaring,
2. Kunnskap og kompetanse,
3. Opplevelse og formidling
4. Engasjement og deltakelse.

Arbeidet med istandsetting av kulturhistorisk verdifulle kirkebygg finansieres gjennom utbytter fra Allstad, tidligere Opplysningsvesenets fond, og eventuelle tilleggsbevilgninger over statsbudsjettet. Verdien av Kirkebevaringsfondet er estimert til å være i størrelsesorden 10 mrd kroner og skal sikre årlige statlige bevilgninger på opp til 500 millioner kroner per år. Fram mot 2030 skal bevaringsprogrammet for middelalderkirker ha høyest prioritet.. Dette avløser ikke kommunenes økonomiske ansvar for kirkebyggene. Medfinansieringsordningen er innrettet på følgende måte:

I bevaringsprogrammet for middelalderkirker vil staten dekke kostnadene etter følgende intervaller:

- 50 prosent av kostnadene i intervallet 0–30 mill. kroner
- 75 prosent av kostnadene i intervallet 30–70 mill. kroner
- 90 prosent av kostnadene over 70 mill. kroner.

I de to øvrige bevaringsprogrammene vil staten dekke kostnadene etter følgende intervaller:

- 50 prosent av kostnadene i intervallet 0–30 mill. kroner
- 60 prosent av kostnadene i intervallet 30–70 mill. kroner
- 80 prosent av kostnadene over 70 mill. kroner.

Den kommunale egenandelen skal reduseres dersom kommunen har minst tre fredete/listeførte kirker samt færre enn 4000 innbyggere per fredet/listeført kirke. Reduksjonen skal tilsvare 10 prosent av den godkjente prosjektkostnaden og gjelde fra og med kirke nummer to som istandsettes som del av ordningen. Videre kan kommuner som på søknadstidspunktet står oppført på ROBEK-listen yte ikke-økonomisk egeninnsats som erstatning for økonomisk egenandel når vedlikeholdsbehovet anses prekært. Forprosjekter er fullfinansierte over bevaringsprogrammet.

Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd forvalter tre middelalderkirker og en listeført kirke:

Sauherad kirke har størst etterslep i vedlikehold. Her er vi i gang med et forprosjekt med klimaskallet der det antas at kalkveggene må rehabiliteres. Det må skiftes tak og det må installeres brannsløkkingsanlegg.

Nes kyrkje er med sine veggmalier i norsk sammenheng unik. Det er generelt få kalkmalier bevart fra middelalderen i Norge, og det er kun i Nes at vi har bevart utsmykning av et helt rom fra denne tiden. De originale fragmentene viser at kunsten har vært av høy kvalitet.

Bø gamle kyrkje er også unik ved at den har fått lov å stå, selv om det ble bygget ny kirke rett ved siden av. De fleste gamle kirkene har blitt revet i Norge når nye kirker ble bygd fra 1850-tallet av. Her har vi originalt inventar fra middelalderen, noe av kirkeskattene dateres helt tilbake til 1300-tallet. En rapport utført høsten 2023 av NIKU (Norsk institutt for kulturminneforskning) beskriver både mekaniske og klimatiske skader og varierende tilstandsgrad av objektene. Strakstiltak bør iverksettes for blant annet et antemensale fra 1300-tallet, lysestakene og altertavlen. Prekestolen er i svært dårlig forfatning og bør også behandles innen to år.

Bø kyrkje er listeført og fyller 150 år i 2025. Den er den yngste og største av våre kirker med 430 sitteplasser noe det er behov for ved store gravferder og konserter. Det er ønske om en generell oppussing med maling av benkene og maling av yttervegger. Enøk tiltak med etterisolering, varmestyring og nytt varmeanlegg er aktuelle problemstillinger.

Det søkes forprosjekter for alle kirkene nå i høst. Gjennomføring av forprosjektene starter opp i løpet av 2025. En avklaring rundt finansieringsbehov fra kommunen for hovedprosjekter vil forhåpentligvis komme til budsjettarbeidet 2026.

6. Investeringsprosjekter

Som gravplassmyndighet jobber Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd med to investeringsprosjekter.

Navnet minnelund er prosjektert på Bøhaugen. Det er allerede satt ned urner i nærheten av feltet som skal brukes til formålet i påvente etablering. En gruppe bestående av to kommunepolitikere, kirketjener, en pensjonert fagperson og kirkevergen, har jobbet med prosjektet våren 2024. Gruppen bestemte seg for et forslag fra Arnt Darrud og SØR arkitekter AS med en kostnadsramme på 700 000 kroner. Godkjenning fra statsforvalteren ventes mot slutten av 2024 og prosjektet kan settes i gang våren 2025.

Livssynsåpent seremonirom skal realiseres ved ombygging av det eksisterende kapellet på Bøhaugen. Oppgradering av både kjølerom og toalettene er nødvendig. Det er muligheter til å søke tilskudd via anleggsregisteret, en søknadsordning som fylkeskommunens kulturavdeling forvalter. Det er en ordning for tilskudd til kulturbygg hvor livssynsåpne seremonirom også inngår. Tilskudd inntil 2 mill. kroner kan utgjøre inntil 1/3 del av prosjektkostnaden. Kommunen må komme med en prioritert innstilling og søknadsfrist er 15. januar. Prosjektet har en kostnadsramme på 6 mill. kroner. Oppstart av prosjektet vil være høst 2025.

Adresse:	Tlf	E-post/Internett:	Bankkonto / Org.nr.:
Kyrkjevegen 78 3800 Bø i Telemark	35 06 10 40	post@mtkyrkje.no mtkyrkje.no	2801 53 51227 922 753 318

7. Driftsbudsjett 2025

Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd mottok i 2024 en bevilgning på 8 180 000 kroner fra Midt-Telemark kommune. Fellesrådet er innforstått med at også Midt-Telemark kommune har en stram økonomi og at årets store flomskader er en tilleggsbelastning på allerede svært krevende økonomi. Fellesrådet ønsker ikke å legge frem urealistiske forventninger. Det vi ber om er opprettholdelse av driften på dagens nivå.

Energikostnadene er fremdeles høye og ligger anslagsvis 200 000 kroner over strømutgiftene vi hadde i 2022.

Selv om rentenivået internasjonalt har begynt å falle forventer vi en økning av renteutgifter fra 2024 til 2025 på 150 000 kroner.

Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd ber om en driftsbevilgning for 2025 tilsvarende bevilgningen for 2024 med tillegg av den kommunale deflatoren kommunen selv legger til grunn.

Vi ber også om et tillegg i 2025 budsjettet på 350 000 kroner for inndekning av økte merutgifter som nevnt ovenfor.

Kirkevergen gir gjerne ytterligere informasjon og svarer på spørsmål om det er ønskelig.

Vennlig hilsen
For Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd

Åge Bjørnerud
Leder Midt-Telemark kyrkjelege fellesråd

Angelika Karsrud
Kirkeverge